

[Aksel Larsen.]

basis for en sikkerhedsordning i Europa og ikke samtidig ordner spørgsmålet om Tysklands genforening? Hvis man erkender, at der bør begyndes med begrænsede forslag, der kan løses et efter et i etaper, hvorfor så afvise netop et sådant forslag, ja, afvise diskussion om det med den motivering, at det ikke samtidig løser alle mulige andre og mere komplicerede spørgsmål? Netop det at få begyndt på blot et enkelt eller et par begrænsede områder vil jo være egnet til at skabe basis for at gå videre frem og efterhånden også at nå til enighed om andre spørgsmål.

Det samme må jeg sige til den højtærede stats- og udenrigsministers udtalelser om atomvåbnene og prøvesprængningerne. Gennem år har der været forhandlet om blot at nå til en overenskomst mellem de tre atommagter om gensidig indstilling af prøvesprængningerne, men forhandlingerne er strandet, fordi USA og Storbritannien kun ville gå med hertil, hvis praktisk talt hele atomvåbenspørgsmålet samtidig blev løst. Nu har Sovjetunionen — og det er en lykke for hele menneskeheden — ensidigt standset prøvesprængningerne, men naturligvis samtidig opfordret de to andre atommagter til at gøre det samme. Denne beslutning har utvivlsomt haft en ikke ubetydelig propagandamæssig virkning, siger den højtærede stats- og udenrigsminister. Hvorfor nu denne — undskyld, jeg siger det — småtskarne vurdering?

Det har i hvert fald haft den virkning, at vi i den kommende tid vil opleve færre prøvesprængninger, end vi ellers ville have oplevet. Kan det også have den virkning, at USA og Storbritannien — frivilligt eller under den offentlige meningspres — også standser prøvesprængningerne, er allerede umådelig meget nået.

Jeg tror, den højtærede minister ved, hvilken akut og vedvarende fare selve prøvesprængningerne betyder. Han kender sikkert Albert Schweitzers første appel, Pauling-appellen, og Albert Schweitzers anden appel. Han har sikkert ladet sig informere af pålidelige og kyndige danske atomfysikere og arvelighedsforskere om prøvesprængningernes farlige følger både for den nulevende menneskehed og for kommende generationer. Må jeg til støtte for

min argumentation — som naturligvis er en gentagelse af, hvad jeg sagde under atomdebatten i fjor — have lov til at citere, hvad det engelske lægetidsskrift *The Lancet* skrev i anledning af de engelske atomfysikers erklæring fra 1956, og hvad en dansk videnskabsmand har sagt. *The Lancet* skrev:

„Denne erklæring er et dystert dokument, der klart viser, hvor svag en sag det er at forsvare de fortsatte brintbombe-forsøg. Den britiske regering burde erkende, at situationen er ny og dødsfarlig, og at det er blevet påtrængende nødvendigt at opnå hurtig enighed, så prøverne kan standse meget snart og ikke på et eller andet passende tidspunkt ud i fremtiden.“

Arvelighedsforskeren professor Mogens Westergaard har udtalt:

„Vi har ingen mulighed for at udrydde en „vigende“ mutation, når den først er fremkaldt ved stråling. De må ikke forlange af mig, at jeg skal have et visionært syn og fortælle Dem, hvilken virkning en forøget mutationsbyrde vil have på sundhedstilstanden hos jordens befolkning i året 2500. Jeg kan kun med betydelig sikkerhed sige, at om 200 år, 500 år, 5 000 år og 50 000 år fremefter vil børn dø en arvelig død eller fødes med alvorlige deformiteter på grund af den forøgelse i radioaktiviteten, som skete i midten af det 20. århundrede.“

Bortset fra, at det ville stride mod stats- og udenrigsministerens egen erklærede mening: at man må koncentrere sig om begrænsede spørgsmål og søge dem løst et efter et i etaper, er det forfærdende uansvarligt at ville udskyde standsningen af prøvesprængningerne under påskud af, at man først må have sikret, at også produktionen af kernevåben standses, at de konventionelle styrker og rustninger begrænses, at der etableres inspektionszoner o. s. v. Prøvesprængningerne kan standses isoleret som det første, men det vigtigste skridt — det vil være let at kontrollere, om nogen bryder en aftale herom — og er først dette skridt taget, vil atmosfæren være bedre for skridtvis eller etapevis at tage fat på løsningen af også de øvrige opgaver.

Vi kender alle *communiquet* fra NATO-mødet i København. Vi ved også, at ad-